

kirjallisuuden ja kirjallisuudentutkimuksen esittelyt ovat myös paikallaan; samoin katsaukset muilla kielillä ilmestyneestä merkittävästä kirjallisuudesta ja sen tutkimuksesta. Päivälehtien kulttuuriosastot eivät esittele kirjallisuutta käsittelevää teoria- ja tutkimuskirjallisuutta ajantasaisesti tai riittävässä laajuudessa, jos lainkaan. *Avaimen* avulla voidaan myös ajatella suomalaisen kirjallisuudentutkimuksen kansainvälisyyttä uudestaan. Esimerkiksi englanninkieliset numerot kansainvälisesti huomionarvoisista aiheista tai ulkomailla huonosti tunnetuista kotimaisen kirjallisuuden sekä kirjallisuudentutkimuksen ilmiöistä ja tekijöistä sopivat *Avaimen*. Paperiversion ohessa seuralla voisi olla myös virtuaalinen lehti. Tietyt osastot kuten artikkelit ja kirja-arvostelut voisivat löytyä myös sieltä.

Lehden nimi valittiin nimikilpailun tuloksena. Ehdotus ”Avain” oli voitokas monesta syystä, esim. siksi, että metaforana se on avoin ja taipuisa merkityksiltään. Yksi olennainen merkitys on, että avaimella päästään toiseen tilaan. *Kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehti Avain* on tapa päästä sisään kirjallisuudentutkimuksen maailmaan. Lehden tekstit koettelevat erilaisia tapoja lähestyä kirjallisten teosten merkityksiä ja muotoja. *Avain* ei kuitenkaan tarkoita ”tulkin avainta” siinä merkityksessä, että tutkittuihin teoksiin oletettaisiin sopivan jokin tietty, yksi lukutapa, jolla tekstin kaikki merkitykset saadaan ”auki”. Tästä kirjallisuudentutkimuksessa on harvoin, jos koskaan kyse.

Lehtiuidustusta koskeneiden keskusteluiden aikana tuli usein esille se, kenelle uusi lehti suunnataan. *Avaimen* ideana on edustaa nimenomaan kirjallisuudentutkimusta eikä uudistusta ole sidottu ”maallikkoyleisöjen” tavoitteluun. Kuka sitä paitsi onkaan tämä maallikkolukija, johon myös kirjallisuudentutkijat toisinaan vetoavat? Kirjallisuuden lukeminen kuuluu kaikille, mutta kirjallisuudentutkimuksen lehden lukeminen lienee kuitenkin toinen asia. Tutkimuksellinen ja tieteellinen viitekehys ei kuitenkaan saisi tarkoittaa hämärää jargonia tai huonoa suomea. Vain harvojen hallitsemista asioista voi ja tulee kirjoittaa selkeästi.

Kirjallisuudentutkimukselle olisi kuitenkin hyvä, jos muutkin kuin alan tutkijat kiinnostuisivat lehdestä. Kirjallisuuden asiantuntijoita ovat tutkijoiden ohella esimerkiksi äidinkielen ja kirjallisuuden opettajat, kirjallisuuden opiskelijat sekä kirjoittamisen, kirjoittamisen opettamisen ja kirjakustantamisen ammattilaiset. Yhtä tärkeää on löytää lukijoita myös muista tieteistä. Muiden alojen tutkijat eivät välttämättä hanki paksua vuosikirjaa, kun he haluaisivat perehtyä kerronnan tai metaforan teoriaan tai historiankirjoituksen ja kaunokirjallisuuden suhteeseen. Samoin vuoropuhelut kirjailijoiden kanssa sopivat *Avaimen*. On huvittavaa, että niin monet kirjailijat suhtautuvat julkisuudessa kriittisesti kirjallisuudentutkimukseen, vaikka heistä valtaosa on opiskellut yliopistojen kirjallisuusaineita.

***

Kirjallisuudentutkimuksessa on jälleen käynnissä tuottelias murrosvaihe. Kertomuksen ja lyriikan tutkimuksen uudesta noususta todistavat monet *Avaimen* ensimmäisen numeron kirjoituksista. Kun suomalaisessa kirjallisuudentutkimuksessa on uutta aktiivisuutta keskeisten nimien kuten Aleksis Kiven ja Väinö Linnan ympärillä, niin toisaalla kognitiotiedettä hyödyntävä kerronnan ja lukemisen teoria tai postkolonialistinen tutkimus saavat jalansijaa maassamme.

Theory on osoitus siitä, kuinka kirjallisuus edelleen rikastuttaa kriittistä kulttuuriteoriaa.

***

Ensimmäinen *Avain* oli tarkoitettu teemoiltaan avoimeksi lehdeksi, mutta toimitustyön aikana havaitsimme juttujen ryhmittyvän kolmen aiheen ympärille.

Ensinnäkin *Avain* tarjoaa näkökulman suomalaisen runoudentutkimuksen nykytilaan. Outi Oja kysyy artikkelissaan, mistä puhutaan, kun puhutaan metarunoista ja -lyriikasta. Artikkelin keskeinen väite on, että runon omaa ilmaisumuotoa pohtiva metalyriisyys on määriteltävä aina kulloisenkin tutkimuksessa käytettävän aineiston pohjalta. Merkittävä uusi julkaisu runouden tutkimuksen saralla on myös Sakari Katajamäen ja Johanna Pentikäisen toimittama antologia *Runosta runoon*, kirja suomalaisen runouden yhteyksistä länsimaiseen kirjallisuuteen.

Avaimen toinen teema on narratologian uudet sovellukset. Susanna Itäkare tarkastelee artikkelissaan englantilaista katolista romaania ja sen nykyistä asemaa kirjallisuudenlajina. Hän etsii katolisen romaanin identiteettiä ja haluaa osoittaa sen löytyvän teoksen sitoutumisesta katoliseen maailmankuvaan ja katolisesti ymmärrettyyn pyhään. Hän tukeutuu määrittelyssään klassisen narratologian sisäistekijän käsitteeseen ja kokeilee lajimääritelmänsä sopivuutta Evelyn Waugh'n 1920-luvun ajankuvaukseen *Mennyttä Maailma* (1945) ja David Lodge'n romaaniin *How Far Can You Go* (1980).

Teemu Ikonen esittelee katsauksessaan narratologisen kirjallisuudentutkimuksen nykyvirtauksia. Hän osoittaa, että kriisipuheista huolimatta narratologinen tutkimus ja julkaisutoiminta oli vilkasta 90-luvulla ja on sitä edelleen. Klassisen, strukturalistisen narratologian rinnalle tai sen kanssa kilpailemaan on syntynyt uusia suuntauksia, jotka yhdistävät kertomuksen tutkimukseen esimerkiksi sosiologian, etiikan, kognitiotieteen tai psykoanalyysin teorioita. Saman kysymyksen kertomuksen tutkimuksen tieteidenvälisyydestä ottaa esille myös Matti Hyvärinen, joka pohtii puheenvuorossaan narratologian ja yhteiskuntatieteellisesti virittyneen kerronnallisen tutkimuksen välisiä sokeita pisteitä.

Kirjallisuudenopetuksen pedagogiset periaatteet ovat lehden kolmas aihepiiri. Satu Kiiskinen ja Nana Smulovitz pohtivat puheenvuorossaan äidinkielen ja kirjallisuuden uusien opetussuunnitelmien asettamia tavoitteita. Dosentti Tuula Hökkä kirjoittaa kirjallisuuden jatko-opintojen ohjauksen ongelmakohdista. Lehtemme muissa jutuissa Laura Päckilä pohtii pakinan lajin ominaispiirteitä ja Pia Livia Hekanaho raportoi viime toukokuun *Queer Matters* –konferenssista.

Lehteä ovat sen alkuvaiheessa tukeneet Suomen Akatemia, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura sekä Kordelinin säätiö. Kiitoksemme kuuluu heille sekä kaikille muillekin yhteisessä ponnistuksessa mukana olleille. Myös kaikki ensimmäisen numeron kirjoittajat ja ehdotusten lähettäjät ansaitsevat kiitoksemme. Se innokkuus, millä kaikki olivat mukana, ennustaa lehdellemme hyvää tulevaisuutta. Toivomme, että kaikki kirjallisuudentutkijat ja alasta kiinnostuneet, Hangosta Nuorgamiin, ottavat sen nopeasti omakseen.